

YTTRANDEUtbildningsdepartementet
Skolenheten**Yttrande över Statens skolverks redovisning av uppdrag om ett nationellt professionsprogram****Åre kommuns sammanfattande bedömning**

Som huvudman för förskola, grundskola och vuxenutbildning är Åre kommuns samlade bedömning att förslagen till förändringar är bra. En nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare och ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare kan bidra till ökad likvärdighet och leda till förbättrad undervisning i förskolan och skolan.

En inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska vägas mot syftena med en reglering. Skolverket bedömer att inskränkningen i den kommunala självstyrelsen är befogad och proportionerlig. Åre kommun anser det problematiskt att en reglering av det här slaget påverkar det kommunala självstyret.

Åre kommun saknar redovisning av organisatoriska och ekonomiska konsekvenser som förändringarna kan medföra för landets kommuner.

Ett system som kan utvecklas över tid

De förslag som Skolverket lägger fram ger förutsättningar för ett professionsprogram som är flexibelt i sitt innehåll och som över tid kan utvecklas med utgångspunkt i förändrade behov hos rektorer, lärare och förskollärare samt förändringar i omvärlden.

Inom en överskådlig framtid ska meriteringssystemet kopplas till karriärstegsreformen, vilket kommer att innebära att endast meriterade lärare kommer att kunna utses till förstelärare och lektorer.

Åre kommun anser det positivt att endast meriterade lärare kan utses till förstelärare och lektorer.

Genom tydliga kriterier för meriteringsnivåerna kan karriärstegsreformen också bli mer förutsägbar och likvärdig. *Åre kommun välkomnar förändringar som kan bidra till ökad likvärdighet när det gäller karriärstegen för lärare.*

Innehåll i den nationella strukturen för kompetensutveckling för lärare och förskollärare

Skolverket bedömer att innehållet i den nationella strukturen för kompetensutveckling behöver vara brett för att det ska upplevas som relevant för förskollärare och lärare i olika skolformer och verksamheter.

De kurser och utbildningar som föreslås ingå i den nationella strukturen ska kunna leda till fördjupning eller breddning av den behörighetsgrundande utbildningen eller till specialisering.

Innehållet i den nationella strukturen för kompetensutveckling föreslås till stor del bestå av kurser som ges av universitet och högskolor. Denna avgränsning underlättar bland annat kvalitetssäkringen av utbildningarna vilket kan stärka professionsprogrammets legitimitet. Det ger även möjlighet att bygga vidare på sin grundutbildning till en magisterexamen alternativt en masterexamen.

Inom professionsprogrammet ska det även finnas möjlighet att medverka i praktisknära forskning och forsknings- och utvecklingsprojekt.

Äre kommun tycker Skolverkets förslag till kompetensutveckling inom ramen för professionsprogrammet är bra. Det är viktigt att kompetensutvecklingen håller hög kvalitet och det därför bra att universitet och högskolor ansvarar för de kurser som erbjuds.

Kollegialt lärande inom den nationella strukturen för kompetensutveckling

Redovisningen har som utgångspunkt att när utveckling av undervisningen sker systematiskt och tillsammans med kollegor är det ett av de mest kraftfulla sätten att förbättra kvaliteten på undervisningen och barnens och elevernas lärande. Medverkan i kollegialt lärande bedöms vara en avgörande förutsättning för att utveckla undervisningen samt för att identifiera behov av och omhänderta kunskaper från individuell kompetensutveckling.

Utgångspunkten för planeringen av innehållet i det kollegiala lärandet bör vara en analys av skolans eller förskolans nuläge och de pedagogiska utmaningar som identifierats i det systematiska kvalitetsarbetet.

Äre kommun delar uppfattningen om att kollegialt lärande är viktigt för att förbättra undervisningens kvalitet, men saknar konkreta förslag på hur detta ska gå till inom professionsprogrammet. En större tydlighet i, eller fler exempel på, hur detta skulle kunna genomföras inom professionsprogrammet efterfrågas.

Innehållet i en nationell struktur för rektorers kompetensutveckling

Inom professionsprogrammet föreslås rektorer kunna ta del av olika former av kompetensutveckling. Skolverket erbjuder redan idag såväl poänggivande som icke poänggivande uppdragsutbildningar, exempelvis Fortbildning för rektorer (FFR) och Kompetensutveckling för rektorer i praktisk organisation och arbetsmiljö (KROA). Dessa utbildningar föreslås ingå i den nationella strukturen tillsammans med andra högskolekurser med relevans för skolledarskap.

Det ska även för rektorer vara möjligt att delta i kollegialt lärande, exempelvis i form av nätverk under ledning av lärosäten, samt i praktisknära forskning och i forsknings- och utvecklingsprojekt. Kurserna i fortbildning för rektorer (FFR) kommer på sikt att kunna leda till en magister eller masterexamen. På samma sätt som för förskollärare och lärare är innehållet strukturerat utifrån rektorers behov av fördjupning, men också en breddning av kompetens.

Äre kommun välkomnar att även rektorer föreslås omfattas av professionsprogrammet, både genom utbildningar och kollegialt lärande.

Meriteringsnivåer och villkor för meritering

Inom professionsprogrammet ska det finnas möjlighet för lärare och förskollärare att meritera sig. Skolverket har i uppdrag från regeringen att undersöka hur villkor för en meriteringsnivå benämnd ”erfaren” för legitimerade lärare och förskollärare kan konstrueras. Skolverket har gjort bedömningen att det inte är ändamålsenligt att undersöka meriteringsnivån ”erfaren” utan att sätta den i relation till meriteringssystemet i sin helhet. Därför har myndigheten valt att lämna ett samlat förslag till meriteringssystem, där villkor för tre nivåer beskrivs. Skolverket föreslår att meriteringsnivåerna ska benämnas meriteringsnivå 1, meriteringsnivå 2 och meriteringsnivå 3.

Som villkor för meriteringsnivå 1 och 2 föreslås kriterier som är tydliga och bidrar till förutsägbara beslut. Läraren eller förskolläraren ska ha legitimation och ha arbetat minst 6 år i yrket, vara verksam vid ansökan om meritering, samt ha fullgjort akademiska studier med viss omfattning för respektive nivå.

För meriteringsnivå 3 krävs en examen på forskarnivå. En övergångsbestämmelse för lärare och förskollärare med minst 12 år i yrket föreslås gälla i fyra år från ikraftträdandet.

Äre kommun tycker Skolverkets förslag om flera meriteringsnivåer är bra.

Skolverket har även haft i uppdrag att utreda hur villkoret undervisning av hög kvalitet kan bedömas. Kollegiala bedömningar föreslås i förarbetena men bedöms i nuläget inte som en framkomlig väg, dels mot bakgrund av den generella lärarbristen i skolväsendet, dels den komplexitet en kollegial bedömning skulle innebära avseende likvärdighet och rättssäkerhet. Inte heller att rektorerna ska göra bedömningen har ansetts som genomförbart, bland annat med tanke på den administrativa börda detta skulle medföra för rektorerna.

Meriteringsvillkoret undervisning av hög kvalitet föreslås uppnås genom en uppdragsutbildning som anordnas av universitet och högskolor på uppdrag av Skolverket. Kursen riktas till erfarna lärare och har fokus på analys och vidareutveckling av kvalitet i undervisningen. Förslaget kan delvis uppfattas frångå intentionerna i regeringsuppdraget. På sikt kan förslaget dock skapa förutsättningar för kollegiala bedömningar av undervisning av hög kvalitet som ett sätt att synliggöra och utveckla undervisningens kvalitet till gagn för barns och elevers lärande och utveckling.

Undervisning av hög kvalitet är väldigt svårt att bedöma. Äre kommuns uppfattning är att en uppdragsutbildning i sig inte kan säkerställa korrekt bedömning av meriteringsvillkoret 'undervisning av hög kvalitet'.

Utbildningen kan vara en grundfaktor som påverkar kvalitet, men undervisningens kvalitet avgörs bäst i det dagliga yrkesutövningen inom verksamheten och det är där den bör bedömas.

Bedömning av om författningsförslagen inskränker den kommunala självstyrelsen

Skolverket bedömer att inskränkningen i den kommunala självstyrelsen är befogad och proportionerlig.

Åre kommun förstår den bedömningen men anser det problematiskt att en reglering av det här slaget påverkar det kommunala självstyret, även om förändringarna kan medföra förbättrad undervisning.

Om professionsprogrammets nationella struktur för kompetensutveckling kommer innebära alltför omfattande insatser, kan det leda till organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för kommuner.

ÅRE KOMMUN
Barn- och utbildningsnämnden

Andreas Sihvonen
Ordförande

Emma Alzén
Nämndsekreterare